

Sexualitet och funktionsnedsättning

2022-03-29

Hälsövern
i Håbo

WHO:s definition av sexualitet

En integrerad del av varje människas personlighet

Ett grundläggande och medfött behov

Inte synonymt med samlag

*En energi som driver oss att söka kärlek, kontakt, värme
och närhet*

*Påverkar tankar, känslor och handlingar och därmed vår
psykiska och fysiska hälsa*

Hälsövern
i Håbo

Sexuell utveckling 0 - 1½ år

- Erektion
- Munnen: centrum för lustupplevelser **+s**
- Suger, biter, smakar
- Hittar sitt könsorgan

Hälsövern
i Håbo

Sexuell utveckling 1½ - 3 år

- Tal-, språk- och rörelseförmåga tar fart
- Ökad självständighet
- Könsorganet och stjärten: njutningscentrum
- Kan identifiera sig som pojke/flicka
- Kroppsuppfattning, kroppskänsla

Hälsömering
i Håbo

Sexuell utveckling 3 - 6 år

- Språket alltmer nyanserat
- Vanligt med könsord
- Kompisar, förskola, lek
- Lekar med sexuella inslag
- Första förälskelsen
- Könsidentitet

Hälsömering
i Håbo

Sexuell utveckling 6 - 12 år

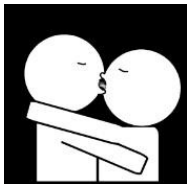
- Nya förebilder, grupptillhörighet
- Sexuell upplysning genom kompisar, media
- Intresse – osäkerhet (för motsatta könet)
- Romantiska förälskelser
- Privata sfären blir allt viktigare
- Kroppsförändringar

Hälsömering
i Håbo

Tonåren 13 - 19 år

- Puberteten
- En period som alla går igenom
- Kropps- och utseendeförändringar
- Existentiella frågor
- Identitetsfrågor
- Existentiella frågor
- Humörsvingningar

Habilitering
i Håbo

Sexuell utveckling vid funktionsnedsättning

Stor variation beroende på funktionsnedsättning

Samma kroppsliga förändringar
som hos typiskt utvecklade barn

Ofta en diskrepans mellan
intellektuell och kroppslig utveckling

Habilitering
i Håbo

Barn/ungdomar med autism

Kan ha svårigheter med:

- Socialt samspel
- Social ömsesidighet
- Ta andras perspektiv
- Förändringar
- Perception

Habilitering
i Håbo

Barn/ungdomar med Intellektuell funktionsnedsättning (IF)

Har ofta svårigheter med:

- Abstrakt tänkande
- Problemlösning
- Logisk slutledning
- Omdöme

IF

Stor variation, beroende på grad av IF

Habilitering
i Håbo

Uttryck som kan skapa problem

Beteende som är sexuellt men är något annat

Att ta på andra personer

Stirra ut någon

Följa efter någon viss person

Sexualitet/specialintresse

Svårt att bedöma sociala avstånd

Att utsätta sig för fara

Onani på "fel" plats

Habilitering
i Håbo

Vad kan man göra?

- Undervisa om sex, kropp och relationer
- Arbeta med självbilden
- Sociala berättelser/ritprat
- Hjälpa ungdomen att uttrycka sin sexualitet

Habilitering
i Håbo
